JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS GEORGES COSMAS

21 päivänä tammikuuta 1999 *

Sisällys

I Johdanto I-3847

II Asiaa koskevat oikeussäännöt I-3848

A Yhteisön oikeus I-3848

B Kansalliset oikeussäännöt I-3849

III Tosiseikat I-3850

IV Ennakkoratkaisukysymys I-3850

V Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen I-3851

A Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva menettely I-3851

B Ennakkoratkaisukysymyksen muotoilu I-3851

C Asiaa koskevien yhteisön oikeussääntöjen tunnistaminen I-3852

a) Komission huomiot I-3852

b) Näkökantani kysymykseen I-3855

D Oikeussuojan antaminen I-3860

E Perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu syrjintä ... I-3865

F Perustamissopimuksen 34 artikla I-3869

G Perustamissopimuksen 73 b artikla I-3872

VI Ratkaisuehdotus I-3873

I Johdanto

1. Nyt käsiteltävällä EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla esitetyllä ennakkoratkaisukysymyksellä Pretura circondariale di Bologna (Italia) pyytää yhteisöjen tuomioistuinta vastaamaan kysymykseen, onko kielto antaa maksamismääräys (decreto ingiuntivo), jos se olisi annettava velalliselle tiedoksi Italian valtion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella, vastoin perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklaa.

* Alkuperäinen kieli: kreikka.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

— — "

A *Yhteisön oikeus*

2. Perustamissopimussopimuksen 34 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

2. Jäsenvaltiot poistavat viimeistään ensimmäisen vaiheen lopussa kaikki tämän sopimuksen voimaan tullessa olleet viennin määrälliset rajoitukset ja vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet."

3. Perustamissopimuksen 59 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

4. Perustamissopimuksen 73 b artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä."

5. EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään lisäksi seuraavaa:

"Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista."

B *Kansalliset oikeussäännöt*

6. Nyt käsiteltävä asia koskee maksamismääräysmenettelyä (procedimento d'ingiunzione), joka on, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Hengst Import 13.7.1995 antamassaan tuomiossa,[1] Saksan oikeuden mukaista *Mahnverfahrenia* ja Ranskan oikeuden mukaista *ordonnance d'injonctionia* tietyiltä osiltaan vastaava yksinkertaistettu menettely, jossa velkoja voi saada velallista vastaan täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan hakemuksella, jota ei tätä ennen tarvitse toimittaa vastapuolelle (Italian siviilioikeudenkäyntilain, jäljempänä CPC, 633—656 §).

Kyseisessä menettelyssä velkoja pyytää asiaa tukevan todistusaineiston perusteella tuomioistuinta antaman velalliselle määräyksen (decreto ingiuntivo) maksaa vaadittu summa tai toimittaa tietyt tavarat määräajassa, joka on yleensä 20 päivää (CPC:n 641 §).[2] Tuomioistuin tarkastaa ainoastaan, että hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyvät, ja tutkii hakemuksen perusteellisuuden summittaisesti vastaajaa kuulematta. Mikäli edellytykset täyttyvät, tuomioistuin antaa maksamismääräyksen ja voi todeta sen väliaikaisesti täytäntöönpantavaksi, jollei CPC:n 642 §:stä muuta johdu.[3] CPC:n 643 §:n toisen momentin mukaan jäljennökset määräyksestä ja hakemuksesta annetaan tiedoksi vastaajalle.[4]

7. CPC:n 633 §:n viimeisessä momentissa — joka on esillä olevassa asiassa riidanalainen säännös — säädetään seuraavaa: "Maksamismääräystä ei voida antaa, jos se olisi 643 §:n mukaisesti annettava vastaajalle tiedoksi Italian valtion tai sen

1 — Asia C-474/93, Hengst Import, tuomio 13.7.1995 (Kok. 1995, s. I-2113, 4 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

2 — Kyseinen määräaika voidaan kantajan esittämien pätevien perusteiden nojalla lyhentää viideksi päiväksi tai pidentää 30 päiväksi.

3 — Periaatteessa maksamismääräys ei ole sellaisenaan täytäntöönpanokelpoinen. Vain tuomioistuin voi velallisen vastustamista varten varatun määräajan päätyttyä antaa kantajan hakemuksesta luvan täytäntöönpanoon. Maksamismääräys voidaan kuitenkin kantajan hakemuksesta panna väliaikaisesti täytäntöön, jos saatava perustuu vekseliin, yksinkertaiseen tai varmennettuun pankkisekkiin, pörssin maksutodistukseen taikka notaarin tai muun toimivaltaisen viranomaisen antamaan asiakirjaan (CPC:n 642 §). Tuomioistuin voi antaa luvan väliaikaiseen täytäntöönpanoon myös siinä tapauksessa, että täytäntöönpanon viivästyminen voisi aiheuttaa vakavaa vahinkoa (CPC:n 642 §:n toinen momentti).

4 — Tällä tiedoksiannolla on vastaajan oikeussuojan kannalta perustavanlaatuinen merkitys, sillä vastaaja saa sen nojalla tiedon sekä hakemuksesta että maksamismääräyksestä. Tämän vuoksi 643 §:n kolmannessa kohdassa säädetään, että tämä kaksinkertainen tiedoksianto määrittää kyseisen menettelyn alkamisajankohdan. Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi todennut asiassa Hengst Import (mainittu edellä alaviitteessä 1, tuomion 20 ja 21 kohta), että asiakirjojen kaksinkertaista tiedoksiantoa on pidettävä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn Brysselin yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella, 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuna "haastehakemuksena tai muuna vastaavana asiakirjana".
CPC:n 644 §:ssä säädetään lisäksi, että maksamismääräys raukeaa, jos sitä ei ole annettu tiedoksi 60 päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta, mikäli tiedoksiantaminen on suoritettava Italiassa, tai 90 päivän kuluessa muissa tapauksissa. Kuten komissio huomauttaa, että koska Italian ulkopuolella ei enää ole Italian määräysvaltaan kuuluvia alueita, on vaikea kuvitella sellaisia tapauksia, joihin sovellettaisiin 90 päivän määräaikaa ottaen huomioon CPC:n 633 §:n viimeisessä momentissa säädetty riidanalainen kielto (ks. jäljempänä tämän ratkaisuehdotuksen 7 kohta).
Edellä mainitun kaksinkertaisen tiedoksiannon jälkeen vastaaja voi vastustaa määräystä. CPC:n 641 §:n mukaan vastustaminen on suoritettava 40 päivän kuluessa (tietyillä perusteilla määräaika voi tuomioistuimen päätöksestä riippuen vaihdella 10 päivän ja 60 päivän välillä) tiedoksiantamisesta. Lisäksi on huomattava, että CPC:n 650 §:n mukaan vastaaja voi vastustaa maksamismääräystä myös asianomaisen määräajan päätyttyä, mikäli hän osoittaa, ettei ollut saanut siitä tietoa tiedoksiannon lainvastaisuuden tai ylivoimaisen esteen vuoksi.
Jos velallinen vastustaa maksamismääräystä säädetyssä määräajassa, menettely jatkuu kontradiktorista menettelyä koskevien säännösten mukaisesti (CPC:n 645 §:n toinen momentti). Muussa tapauksessa sekä silloin, kun tuomioistuin toteaa vastustamisen perusteettomaksi, tuomioistuin julistaa maksamismääräyksen velkojan hakemuksesta täytäntöönpanokelpoiseksi (CPC:n 647 §:n ensimmäinen momentti).

määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella." [5]

III Tosiseikat

8. Yhtiö ED Srl (jäljempänä kantaja), kotipaikka Funo di Argelato Bolognan maakunnassa, sekä Fenocchio (jäljempänä vastaaja), kotipaikka Berliini, olivat sopineet, että kantaja toimittaa vastaajalle tavaroita 19 933 700 Italian liiran (ITL) arvosta. Koska Fenocchio oli tavaroita tilatessaan suorittanut ennakkomaksuna ainoastaan 100 000 ITL, kantaja, joka oli toimittanut tavarat, teki Pretore di Bolognalle 6.10.1996 maksamismääräyshakemuksen CPC:n 633 §:n ja sitä seuraavien pykälien nojalla vastaajan velvoittamiseksi suorittamaan maksamatta olevan määrän eli 19 833 700 ITL korkoineen ja kuluineen.

9. Pretore di Bologna katsoi olevansa toimivaltainen ja totesi hakemuksen täyttävän kaikki ne aineelliset edellytykset, joiden nojalla sitä voitiin pitää perusteltuna (tietyn rahamääräisen, laillisesti perittävän ja kirjallisiin todisteisiin perustuvan saatavan olemassaolo). Se, että velallinen asui Saksassa, merkitsi kuitenkin, että maksamismääräys olisi pitänyt antaa hänelle tiedoksi tässä maassa, joten Pretore di Bolognan oli siten jätettävä hakemus tutkimatta viran puolesta CPC:n edellä mainitun 633 §:n viimeisen momentin säännöksen nojalla, sellaisena kuin Corte Suprema di Cassazione tulkitsi säännöstä. [6]

IV Ennakkoratkaisukysymys

10. Pohtiessaan vastaajan esittämän kysymyksen johdosta, oliko kyseistä CPC:n säännöstä sovellettava vai oliko todettava, että kielto antaa maksamismääräys, jos se olisi annettava tiedoksi ulkomailla, rajoitti tavaroiden ja pääomien vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta, Pretore di Bologna lykkäsi 29.11.1997 tekemällään päätöksellä asian käsittelyä ja

5 — Maksamismääräyshakemuksen tutkittavaksi ottamisen tyhjentävät ja kumulatiiviset edellytykset luetellaan CPC:n 633 §:ssä täsmentäen, että maksamismääräyshakemus voidaan tehdä rahamääräisiin tai tiettyä määrää lajiesineitä koskeviin saataviin liittyvistä velkojien vaatimuksista taikka tietyn irtaimen omaisuuden luovuttamista koskevista edunsaajien vaatimuksista sillä edellytyksellä, että esitetyn oikeuden perusteeksi voidaan esittää kirjallinen todiste, joka luo vahvan olettaman oikeuden olemassaolosta ja mahdollistaa sen nopean tarkastamisen. CPC:n 633 §:n ensimmäisen momentin 2 ja 3 kohdassa täsmennetään ne erityiset saatavat, joiden perimiseksi maksamismääräysmenettelyä voidaan käyttää. Kyseisen pykälän toisessa momentissa todetaan lisäksi, että vaikka oikeus riippuu vastasuorituksesta tai on ehdollinen, maksamismääräys voidaan antaa sillä edellytyksellä, että kantaja esittää todisteita, joiden perusteella voidaan olettaa, että vastasuoritus on tapahtunut tai ehto on täyttynyt.

6 — Ks. Italian hallituksen mainitsemat tuomiot: a) 22.6.1957 annettu tuomio nro 2376, Giustizia civile, 1957, I, 1492 ja b) 1.8.1968 annettu tuomio nro 2736, Giurisprudenza italiana, 1969, I, 1538.

esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko Italian siviilioikeudenkäyntilain 633 §:n viimeisessä momentissa säädettyä kieltoa antaa sellainen maksamismääräys, joka olisi annettava velalliselle tiedoksi Italian valtion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella, pidettävä rajoituksena tai vaikutukseltaan tällaista rajoitusta vastaavana toimenpiteenä, joka tosiasiallisesti tai mahdollisesti saattaa estää suoraan tai välillisesti Rooman sopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklan mukaista tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta?"

V Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen

A *Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva menettely*

11. On todettava, että kuten Italian hallitus huomauttaa, se seikka, että ennakkoratkaisukysymyksen esittää tuomari, joka on antanut päätöksensä maksamismääräysmenettelyssä, josta puuttuu kontradiktorinen käsittely, ei ole ongelmallinen kysymyksen tutkittavaksi ottamisen kannalta. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn luonteen osalta yhteisöjen tuomioistuin on jo aikaisemmissa tuomioissaan todennut, että kun italialaisen tuomioistuimen puheenjohtaja tekee päätöksen Italian siviiliprosessilaissa säädetyssä maksamismääräysmenettelyssä, hän suorittaa perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettua lainkäyttötehtävää, eikä kyseisessä artiklassa aseteta sellaista edellytystä asian saattamiselle yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, että menettelyn, jonka kuluessa kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisukysymykset, olisi oltava luonteeltaan kontradiktorinen, vaikka tällainen menettely voi osoittautua tarkoituksenmukaiseksi hyvän oikeudenhoidon kannalta. [7]

B *Ennakkoratkaisukysymyksen muotoilu*

12. Ennakkoratkaisukysymyksen muotoilun osalta haluan muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuin ei 177 artiklaa soveltaessaan lausu kansallisten säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä eikä niiden yhdenmukaisuudesta yhteisön oikeuden kanssa, vaan se esittää ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kaikki tulkinnassa huomioon otettavat tarpeelliset näkökohdat, jotta tämä voi itse ratkaista, ovatko kyseiset säännökset yhdenmukaisia asianomaisten yhteisön säännösten kanssa. [8]

7 — Ks. asia C-18/93, Corsica Ferries, tuomio 17.5.1994 (Kok. 1994, s. I-1783, 12 kohta ja siinä mainitut tuomiot).

8 — Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin muotoilee ennakkoratkaisukysymyksen uudelleen korostaen tulkitsevansa yhteisön oikeutta eikä kansallista oikeutta. Tämä uudelleenmuotoilu ilmenee muun muassa seuraavien lauserakenteiden käytöstä: "Tässä tilanteessa kansallisen tuomioistuimen esittämä kysymys on käsitettävä siten, että — — " ja "siten on todettava, että kansallinen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisukysymyksellään kysyä ennen kaikkea sitä — — " Ks. selvitykseksi asia 27/74, Demag, tuomio 22.10.1974 (Kok. 1974, s. 1037); asia 152/79, Lee, tuomio 6.5.1980 (Kok. 1980, s. 1495, 11 kohta); asia 22/80, Boussac, tuomio 29.10.1980 (Kok. 1980, s. 3427, 5 kohta); asia C-69/88, Kranz, tuomio 7.3.1990 (Kok. 1990, s. I-583, 7 kohta) ja asia C-204/90, Bachmann, tuomio 28.1.1992 (Kok. 1992, I-249, 6 kohta).

On siis syytä katsoa, että Pretore di Bolognan esittämässä ennakkoratkaisukysymyksessä halutaan ennen kaikkea tietää, onko perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion kansalliselle säännökselle, jossa kielletään maksamismääräyksen antaminen, jos se olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

C *Asiaa koskevien yhteisön oikeussääntöjen tunnistaminen*

13. Näiden kahden alustavan huomion jälkeen keskityn siihen, mitä hyötyä kansallisen tuomioistuimen esittämään, perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklan tulkintaa koskevaan kysymykseen annettavasta vastauksesta voi olla pääasian oikeudenkäynnissä.

14. Myöntäen sen "tarpeellisen etusijan, joka tämän kysymyksen ratkaisulle (maksamismääräyshakemuksen hyväksyminen tai vaihtoehtoisesti sen toteaminen, ettei hakemusta voida hyväksyä) on johdonmukaiselta ja oikeudelliselta kannalta annettava konkreettisessa riita-asiassa", kansallinen tuomioistuin toteaa nimenomaisesti, että perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklan määräykset "eivät tässä tapauksessa ole suoraan sovellettavissa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevaan riita-asiaan, mutta niitä on tulkittava yhdenmukaisesti ja niitä on verrattava Italian prosessioikeudellisten säännösten välillisiin vaikutuksiin".

a) Komission huomiot

15. Komissio antaa edellä mainitulle kansallisen tuomioistuimen huomautukselle erityisen merkityksen ja esittää ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen yhteydessä kysymyksen perustamissopimuksen 34 artiklan ja 59 artiklan tulkinnan hyödyllisyydestä.

Komissio katsoo, että sen lisäksi, että nämä kaksi määräystä eivät ole suoraan sovellettavissa pääasiaan, niiden tulkinnasta ei olisi kansalliselle tuomioistuimelle mitään hyötyä. Tämän näkökantansa perustelemiseksi komissio huomauttaa yhtäältä, että CPC:n 633 §:n viimeisen momentin soveltaminen ei ole estänyt kantajan vastaajalle toimittamien tavaroiden liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä, mikä komission mukaan osoittaa, että vientiä ei ole perustamissopimuksen 34 artiklassa tarkoitetulla tavalla rajoitettu, ja toisaalta, että koska kantajan ja vastaajan välinen oikeussuhde koskee tavaran toimittamista eikä palvelun tarjoamista, perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinnasta ei olisi mitään hyötyä. Sitä vastoin komissio myöntää, että perustamissopimuksen 73 b artiklan tulkinta on hyödyllistä pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta.

16. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ennakkoratkaisupyynnön perusteena ei nimittäin ole neuvoa-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai teoreettisista kysymyksistä vaan riita-asian todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve. [9]

17. Edellä mainittu oikeuskäytäntö huomioon ottaen ei voida pitää vakuuttavana komission väitettä, jonka mukaan CPC:n 633 §:n viimeisen momentin soveltaminen ei ole estänyt kantajan vastaajalle toimittamien tavaroiden liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä, mikä komission mukaan osoittaa, että vientiä ei ole rajoitettu.

Kysymys siitä, kuuluuko kansallinen säännös yhtäältä vapaan viennin takaavan yhteisön oikeuden määräyksen soveltamisalaan ja onko se toisaalta yhdenmukainen tämän määräyksen kanssa, ei voi riippua siitä satunnaisesta seikasta, onko tavarat toimittanut osapuoli vedonnut tällaiseen todennäköiseen ristiriitaan.

Ensinnäkin on huomattava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan [10] säännöksiä, jotka voivat rajoittaa jäsenvaltioiden välistä kauppaa vaikka vain mahdollisesti, voidaan pitää tavaroiden vapaan liikkuvuuden määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä. Tältä osin on huomattava, että koska jäsenvaltioiden välinen vienti perustuu pääasiassa kaksipuolisten sopimusten tekemiseen, viennin turvaaminen merkitsee sekä vietävien tavaroiden toimitusten että vastikkeen maksamisen turvaamista. Siten vastikkeen saamismahdollisuuden rajoittaminen voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaikka tavarat on jo toimitettu eli viety maasta.

On korostettava, että riidanalaisen kansallisen säännöksen yhdenmukaisuus perustamissopimuksen 34 artiklan kanssa ja sen sovellettavuus kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa konkreettisessa riita-asiassa riippuu periaatteessa jäsenvaltioiden välisen viennin yleistä toimivuutta koskevista objektiivisista arviointiperusteista, jotka liittyvät yhteisön määräyksen erityiseen tavoitteeseen ja myös riidanalaisen kansallisen säännöksen luonteeseen. [11] Sen sijaan ne eivät riipu siitä henkilökohtaisesta tilanteesta, joka on edellä mainitun osapuolen kaltaisella yksittäisellä henkilöllä, jolla voi toimintansa perusteena olla muita motiiveja ja joka ei välttämättä edellytä, että kansallisella säännöksellä olisi häneen itseensä kohdistuvia erityisiä vaikutuksia tai etenkään kansainväliseen kauppaan kohdistuvia yleisiä vaikutuksia.

9 — Ks. selvitykseksi asia C-314/96, Djabali, tuomio 12.3.1998 (Kok. 1998, s. I-1149, 19 kohta); asia 244/80, Foglia, tuomio 16.12.1981 (Kok. 1981, s. 3045, 18 kohta) ja yhdistetyt asiat C-422/93, C-423/93 ja C-424/93, Zabala Erasun ym., tuomio 15.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1567, 29 kohta).

10 — Ks. asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974 (Kok. 1974, s. 837).

11 — Ks. selvitykseksi asia C-80/92, komissio v. Belgia, tuomio 24.11.1994 (Kok. 1994, s. I-1019, 24 kohta).

Tämän viimeksi mainitun huomion osalta on todettava, että maksamismääräyshakemuksen tutkittavaksi ottaminen ja siten kantajan mahdollisuus vedota CPC:n 633 §:n viimeisen momentin todennäköiseen yhteisön oikeuden vastaisuuteen vaikuttaa CPC:n säännökset (633 §:n toinen momentti) huomioon ottaen riippuvan välttämättä vastasuorituksen toteutumisesta ja siten siitä, onko tilatut tavarat toimitettu vastaajalle.

Edellä esitetyn perusteella siitä, että kantaja on toimittanut tavarat, ei voida päätellä sitä, että vientiä ei ole rajoitettu tai että kantaja on myöntänyt tämän, eikä luonnollisestikaan sitä, että kansallisen tuomioistuimen mahdollinen päätös, jossa todettaisiin, että riidanalainen säännös on perustamissopimuksen 34 artiklan vastainen ja että sitä ei siten ole sovellettava tässä tapauksessa, olisi tarpeeton.

18. Sen sijaan yhdyn perustamissopimuksen 59 ja 73 b artiklaa koskeviin komission huomautuksiin.

19. Kantajan ja vastaajan välinen sopimussuhde koskee nimittäin tavaroiden toimittamista eikä palvelujen tarjoamista. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ei olekaan velvollinen vastaamaan abstrakteihin ja teoreettisiin kysymyksiin, kuten on jo huomautettu, katson, että perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinnalla ei olisi tehokasta vaikutusta pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta.

20. Näin ei kuitenkaan ole perustamissopimuksen 73 b artiklan osalta, jossa vahvistetaan pääomien (1 kohta) ja maksujen (2 kohta) vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä. Kuten komissio myöntää, kyseisen artiklan ja etenkin sen 2 kohdan tulkinta on hyödyllistä esillä olevassa asiassa siltä osin kuin katsotaan, että yhtäältä 73 b artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla maksuilla viitataan tavarakauppaan tai palvelujen tarjontaan liittyviin maksuihin [12] ja toisaalta kyseessä oleva Italian prosessioikeudellinen säännös liittyy tämänkaltaisten maksujen perintään, vaikka vain välillisesti.

21. Asian kannalta merkityksellisten yhteisön oikeussääntöjen tunnistamista koskevien komission huomautusten osalta

12 — Ks. yhdistetyt asiat C-163/94, C-165/94 ja C-250/94, Sanz de Lera ym., tuomio 14.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4821, 17 kohta). Sitä paitsi mikäli katsotaan, että 73 b artiklassa, jossa toistetaan lähes sanatarkasti perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta 24.6.1988 annetun neuvoston direktiivin 88/361/ETY (EYVL L 178, s. 5) 1 artikla, pelkästään vahvistetaan siinä jo lausutut periaatteet (ks. tältä osin edellä mainitussa asiassa Sanz de Lera ym. annettu julkisasiamies Tesauron ratkaisuehdotus, 10 kohta), on lisäksi myönnettävä, että vaikka direktiivi kumottiinkin 73 b artiklan tullessa voimaan, se voi olla huomattavana apuna tulkittaessa käsitettä 'pääomanliikkeet', joiden vapaus vahvistetaan perustamissopimuksen 73 b artiklan 1 kohdassa. Tältä osin on huomattava, että kyseisen direktiivin liitteessä I olevan VII kohdan mukaan 1 artiklassa tarkoitettuina pääomanliikkeinä pidetään sellaiseen tavarakauppaan tai palvelujen tarjontaan liittyviä maksuja, johon osallistuu jäsenvaltion kansalainen. Kyseisen liitteen selittävissä huomautuksissa todetaan, että tällä tarkoitetaan sopimussuhteisia liiketoimintaan liittyviä maksuja (ennakkoja tai meneillään olevien tai tilattujen töiden ja maksuaikojen mukaan porrastettuja maksuja, joihin voidaan liittää vekseli).
Kuten komissio huomauttaa, on myös todettava, että koska yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut 73 b artiklan 1 kohdan välittömän oikeusvaikutuksen (ks. em. asia Sanz de Lera ym., tuomion 41 kohta ja sitä seuraavat kohdat), myös 73 b artiklan 2 kohdalla, joka vastaa 1 kohtaa muotoilultaan ja merkitykseltään, on katsottava olevan välitön oikeusvaikutus.

katson siten, että paitsi 73 b artiklan myös perustamissopimuksen 34 artiklan tulkinta voi olla hyödyllistä pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta.

b) Näkökantani kysymykseen

22. Katson joka tapauksessa, että ennen kuin komission tavoin täsmennetään, onko ennakkoratkaisupyynnössä mainittujen perustamissopimuksen eri artiklojen tulkitseminen hyödyllistä vai ei, on tutkittava perusteellisesti sitä kysymystä, onko näiden artiklojen välillinen soveltaminen pääasiaan lähtökohtaisesti mahdollista. Tällainen tutkimus nimittäin osoittaa, että ennakkoratkaisupyynnön perusteleminen on itse asiassa seurausta johdonmukaisesta etenemisestä, kun kyse on niiden yhteisön oikeussääntöjen valitsemisesta, joiden soveltamisalaan kuuluvana kansallista oikeussääntöä on pääasian ratkaisu huomioon ottaen tarkoituksenmukaista ja myös käytännössä hyödyllistä pitää. [13]

23. On huomattava, että se kiistämätön seikka, että CPC:n 633 §:n viimeisen momentin sisältämässä riidanalaisessa prosessioikeudellisessa säännöksessä ei pyritä sääntelemään tavaroiden kauppaa eikä pääomien ja maksujen liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä ja että se voi siten vain välillisesti johtaa perustamissopimuksen 34 ja 73 b artiklassa vahvistettujen perusvapauksien rajoittamiseen, ei periaatteessa voi estää sitä, että kyseinen riidanalainen säännös kuuluu näiden artiklojen soveltamisalaan. Lisäksi tiedetään, että tavaroiden vapaan liikkuvuuden määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä on yhteisöjen tuomioistuimen mukaan pidettävä sellaisiakin säännöksiä, jotka voivat rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa vain välillisesti tai mahdollisesti. [14]

24. Voidaan kuitenkin pohtia, kuuluuko riidanalainen säännös ennakkoratkaisu-

13 — Johdonmukaisen etenemisen osalta ei vaikuta yhdentekevältä, että yhtäältä kantaja viittaa perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklaan ja että toisaalta eräs italialainen tuomioistuin on jo aikaisemmin tehnyt päätöksen olla soveltamatta maksamismääräysmenettelyssä riidanalaista CPC:n 633 §:n viimeistä momenttia pitäen sitä yhteisön oikeuden vastaisena. Ks. tältä osin Pretura di Torinon 12.2.1996 antama määräys asiassa Jolly Grafica snc/T-Direct SL (nro 1500, Giurisprudenza italiana 1996, I. Senz. II Col. 822—832). Riidanalaisen säännöksen soveltamatta jättämisestä italialaisissa tuomioistuimissa ks. myös Tribunale de Tranin presidentin päätös, jossa viitataan edellä alaviitteessä 1 mainittuun asiaan Hengst Import (tuomion 3 ja 8 kohta).

14 — Ks. edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Dassonville. Sen kysymyksen osalta, kuuluuko kansallinen säännös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan liittyvät perusvapaudet takaavien yhteisön säännösten soveltamisalaan, on vielä huomattava, että merkitystä ei ole sillä, onko kyse "kauppaa koskevasta säännöksestä", mitä termiä käytetään luonteenomaisesti em. asiassa Dassonville, vai toimesta, jonka tavoitteena tai vaikutuksena on, että "juuri vienti" rajoittuu, kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellyttänyt erityisesti perustamissopimuksen 34 artiklan soveltamisalaan kuuluvien säännösten osalta (ks. selvitykseksi edellä alaviitteessä 11 mainittu asia komissio v. Belgia, tuomion 24 kohta). Nämä kansallisen säännöksen ominaisuudet liittyvät siihen, että tutkitaan säännöksen aineellista yhdenmukaisuutta perusvapauksien kanssa eikä sitä periaatteellista mahdollisuutta, että säännös kuuluu perusvapaudet takaavien säännösten soveltamisalaan. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin, joka on johtanut asiasta Dassonville hyvin tärkeän oikeudellisen päätelmän, on suostunut tutkimaan aineellisesti kysymystä perustamissopimuksen 30 artiklan tulkinnasta suhteessa kansallisiin prosessioikeudellisiin säännöksiin (ks. edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Kranz, jossa on kysymys jäsenvaltion oikeutta ulosmitata omistuksenpidätysehdoin myytyjä tavaroita koskevasta kansallisesta säännöksestä, etenkin tuomion 9—12 kohta).

pyynnössä mainittujen artiklojen soveltamisalaan siinä tapauksessa, että näissä artikloissa vahvistettujen vapauksien mahdollinen — lähinnä välillinen — rajoittaminen kuuluu ensisijaisesti jonkin muun yhteisön oikeuden säännöksen tai periaatteen soveltamisalaan. Tällaisessa tapauksessa on tutkittava, onko pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta hyödyllisempää tulkita ainoastaan — tai lisäksi — kyseistä säännöstä tai periaatetta, vaikka kansallinen tuomioistuin ei olekaan pyytänyt sitä.

25. Edellä esitetty näkökanta on lisäksi yhdenmukainen sen oikeuskäytännön kanssa, jossa todetaan, että hoitaessaan tehtävää, johon kuuluu jäsenvaltioiden oikeushallintoon vaikuttaminen ja hyödyllisten vastausten antaminen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, yhteisöjen tuomioistuin tulkitsee kaikkia niitä yhteisön oikeussääntöjä, jotka ovat ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tarpeen ratkaisun antamiseksi sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa. Tässä tarkoituksessa yhteisöjen tuomioistuin voi olla velvollinen ottamaan huomioon sellaisia yhteisön oikeuden määräyksiä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ennakkoratkaisupyynnössään viittaa. [15]

26. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä selvästi ilmenee, kansallinen tuomioistuin katsoo, että riidanalainen prosessioikeudellinen CPC:n säännös voi rajoittaa tavaroiden ja pääomien vapaata liikkuvuutta siltä osin kuin italialaiset yritykset voidaan saada käymään kauppaa mieluiten muiden italialaisten yritysten kanssa toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneita asiakkaita mahdollisesti syrjien, koska ne voivat saada maksamismääräysmenettelyyn perustuvan oikeussuojan ainoastaan italialaisiin yrityksiin nähden; ennakkoratkaisupyynnön mukaan tämä voi kiistatta haitata vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen noudattamista. [16]

Kuten ennakkoratkaisupyyntöä tulkittaessa sekä myös yhteisöjen tuomioistuimelle tässä asiassa esitettyjä huomioita tarkasteltaessa ilmenee, tavaroiden ja pääomien vapaan liikkuvuuden todennäköisin rajoitus koskee periaatteessa oikeussuojan saannin rajoittamista kyseisiä perusvapauksia käytettäessä syntyneissä riita-asioissa.

27. Kuitenkin tämä mahdollinen oikeussuojan saannin rajoittaminen kuuluu sellaisen jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteeseen pohjautuvan ja myös ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4.11.1950 tehdyn yleissopimuksen 6 ja

15 — Ks. selvitykseksi asia C-280/91, Viessmann, tuomio 18.3.1993 (Kok. 1993, s. I-971, 17 kohta); asia C-114/91, Claeys, tuomio 16.12.1992 (Kok. 1992, s. I-6559, 10 ja 11 kohta) ja asia 35/85, Tissier, tuomio 20.3.1986 (Kok. 1986, s. 1207, 9 kohta).

16 — Kansallisen tuomioistuimen mukaan edellä esitetystä seuraa siis mahdollisesti seuraavia ristiriitoja "633 §:n viimeisessä momentissa tarkoitetun kiellon ja vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen välillä ottaen huomioon ne Rooman sopimuksen määräykset, joissa tämä periaate vahvistetaan: 1) kyseinen kielto voi olla viennin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide ja siten Rooman sopimuksen 34 artiklan nojalla kielletty; 2) — — ; 3) maksamismääräysmenettelyä käytetään lisäksi pääomansiirtojen suojelemiseen, sillä tätä menettelyä voidaan soveltaa kaikkiin rahasaataviin (ks. 633 §:n ensimmäinen momentti) ja [kyseinen kielto] voi siten olla Rooman sopimuksen 73 b artiklassa kiellettyjä pääomanliikkeiden rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide".

13 artiklassa ilmaistun yhteisön oikeuden yleisen periaatteen soveltamisalaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla perustamissopimuksen perusteella olevien oikeuksien tarpeellinen oikeussuoja.

Tarkemmin sanoen yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla suoraan perustamissopimuksen määräysten perusteella olevien oikeuksien tehokas oikeussuoja. [17] Tästä seuraa johdonmukaisesti, että kyseinen velvollisuus koskee sekä jäsenvaltiota itseään vastaan esitettyjä aineellisia vaatimuksia että yksityisiä oikeussubjekteja vastaan esitettyjä, yhteisön oikeudessa suoraan vahvistettujen oikeuksien ja vapauksien käyttöön liittyviä vaatimuksia. Koska mahdollisuus saada oikeussuojaa yhteisön tiettyä perusvapautta käytettäessä on välitön seuraus kyseisen vapauden takaamisesta, se, että kansallinen lainsäätäjä ei antaisi edellä mainitun vapauden käytöstä yksityisten oikeussubjektien välillä syntyvien riitojen ratkaisemiseksi täydellistä, tehokasta ja nopeaa oikeussuojaa, merkitsisi nimittäin, että kyseisen vapauden takaaminen menettäisi kaiken tehokkaan vaikutuksensa. [18]

28. Lisäksi on huomattava, että maksamismääräysmenettely merkitsee oikeussuojan antamista. Vaikka voitaisiinkin katsoa, että maksamismääräys ei ole tuomio tai sitä vastaava oikeudellinen päätös vaan ainoastaan lainvoimainen asiakirja, erityisessä maksamismääräysmenettelyssä tehty hakemus on joka tapauksessa sellaisen oikeussuojakeinon käyttöä, jolla pyritään saatavan perintään velallista velvoittavan lainvoimaisen asiakirjan perusteella, ja siten se merkitsee rakenteellisesti ja toiminnallisesti oikeussuojan antamista.

29. On hyödyllistä ja siten tarkoituksenmukaista tulkita pääasian tosiseikkoihin

17 — Ks. selvitykseksi asia 222/84, Johnston, tuomio 15.5.1986 (Kok. 1986, s. 1651, 17—19 kohta); asia 222/86, Heylens, tuomio 15.10.1987 (Kok. 1987, s. 4097, 14 kohta) ja asia C-97/91, Oleificio Borelli v. komissio, tuomio 3.12.1992 (Kok. 1992, s. I-6313, 14 kohta).
Yhteisöjen tuomioistuin on myös lausunut, etteivät mitkään sellaiset kansallisen oikeusjärjestyksen säännökset tai lainsäädännölliset, hallinnolliset taikka oikeudelliset käytännöt, jotka saattaisivat heikentää yhteisön oikeuden tehokkuutta kieltämällä niiden soveltamisajankohtana yhteisön oikeuden soveltamiseen toimivaltaiselta tuomioistuimelta oikeuden toimia tarpeellisella tavalla sellaisten kansallisen lain säännösten syrjäyttämiseksi, jotka mahdollisesti estävät yhteisön normien täyden tehokkuuden vaikka vain väliaikaisesti, ole yhteensoveltuvia yhteisön oikeuden luonteesta johtuvien olennaisten vaatimusten kanssa. Ks. esim. asia C-213/89, Factortame ym., tuomio 19.6.1990 (Kok. 1990, s. I-2433, 20 kohta).

18 — Ks. asia C-185/97, Coote, tuomio 22.9.1998 (Kok. 1998, s. 5199), jossa todetaan seuraavaa: "Direktiivin 6 artiklassa vahvistettu tehokkaan tuomioistuinvalvonnan periaate menettäisi olennaisen osan tehokkuudestaan, jos siinä annettu oikeussuoja ei koskisi toimenpiteitä, joita, kuten pääasiassa käsiteltävässä tapauksessa, työnantaja saattaa toteuttaa vastatoimena kanteeseen, jonka työntekijä on nostanut varmistaakseen tasa-arvoisen kohtelun periaatteen noudattamisen. Tällaisia toimenpiteitä vastaan ei olisi mitään oikeussuojakeinoa, jolloin työntekijät, jotka katsovat joutuneensa syrjinnän kohteeksi, saattaisivat niiden pelossa jättää esittämättä vaatimuksensa tuomioistuimessa, mikä vaarantaisi vakavalla tavalla direktiivissä tavoitellun päämäärän toteutumisen" (tuomion 24 kohta).

nähden yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla perustamissopimuksen määräysten perusteella olevien oikeuksien tarpeellinen oikeussuoja, vaikka kansallinen tuomioistuin ei olekaan pyytänyt tätä tulkintaa. Mielestäni on siis tarkoituksenmukaista, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa kysymykseen, onko kyseistä yhteisön oikeuden yleistä periaatetta tulkittava siten, että sen nojalla ei sallita jäsenvaltion prosessioikeudellista säännöstä, jossa kielletään maksamismääräyksen antaminen, jos se olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

30. Siltä osin kuin riidanalainen Italian prosessioikeudellinen säännös yhtäältä kuuluu — vaikka vain välillisesti — tavaroiden ja pääomien vapaan liikkuvuuden piiriin ja siinä toisaalta erotellaan saman jäsenvaltion asukkaiden kanssa kauppaa käyvien oikeussuojakeinot ja toisen jäsenvaltion asukkaiden kanssa kauppaa käyvien oikeussuojakeinot toisistaan, mielestäni on hyödyllistä vastata kysymykseen, onko perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa tulkittava siten, että sen nojalla ei sallita jäsenvaltion prosessioikeudellista säännöstä, jossa kielletään maksamismääräyksen antaminen, jos se olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

31. Tämän viimeksi mainitun tulkinnan hyödyllisyys perustuu siihen viimeaikaiseen kehitykseen, joka voidaan havaita yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, jossa todetaan seuraavaa: "Kansalliset säännökset, jotka kuuluvat perustamissopimuksen soveltamisalaan sen vaikutuksen perusteella, joka niillä on jäsenvaltioiden väliseen tavara- ja palvelukauppaan, välttämättäkin kuuluvat perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa asetetun yleisen syrjintäkiellon periaatteen alaisuuteen ilman, että niitä olisi tarpeen tarkastella perustamissopimuksen 30, 36, 59 ja 66 artiklan erityissäännösten valossa. On siis todettava, että — — kansallinen siviiliprosessisäännös kuuluu perustamissopimuksen soveltamisalaan 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla ja että se kuuluu tässä artiklassa asetetun yleisen syrjintäkiellon periaatteen alaisuuteen siltä osin kuin sillä on vaikutusta, vaikka välillistäkin, jäsenvaltioiden väliseen tavara- ja palvelukauppaan". [19]

Toisin sanoen edellä mainitussa oikeuskäytännössä yhteisöjen tuomioistuin, joka osittain muutti näkökantaansa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä koh-

19 — Ks. asia C-43/95, Data Delecta ja Forsberg, tuomio 26.9.1996 (Kok. 1996, s. I-4661, 14 ja 15 kohta). Ks. myös asia C-323/95, Hayes, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1711, 16 ja 17 kohta) ja asia C-122/96, Saldanha ja MTS, tuomio 2.10.1997 (Kok. 1997, s. I-5325, 17—24 kohta).

dan niin kutsutusta *toissijaisuudesta*,[20] katsoi, että kun yhteisön oikeudessa taataan tiettyjä vapauksia, esimerkiksi tavaroiden vapaa liikkuvuus ja vapaus tarjota palveluja yhteisössä, näitä vapauksia käyttävillä talouden toimijoilla oleva mahdollisuus käyttää asianomaisen jäsenvaltion tuomioistuinten tarjoamia oikeussuojakeinoja niiden oikeusriitojen ratkaisemiseksi, joita kyseisten toimijoiden taloudellisesta toiminnasta voi aiheutua, on näiden vapauksien johdonmukainen seuraus, ja että jäsenvaltioiden on taattava oikeus saada oikeussuojaa yhdenvertaista kohtelua oikeudenkäynnissä koskevan periaatteen tai pikemminkin syrjintäkieltoa koskevan periaatteen mukaisesti perustamissopimuksessa vahvistetussa oikeudenkäynnissä.[21]

32. Perustamissopimuksen 34 ja 73 b artiklan, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin nimenomaisesti viittaa, soveltamisalan tutkiminen on siis hyödyllistä vasta sen jälkeen, kun pääasian oikeudenkäynti huomioon ottaen on arvioitu yhtäältä yhteisön lainsäädännössä vahvistetun oikeussuojan saantia koskevan oikeuden ja toisaalta perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan merkitystä.[22]

20 — Asiassa C-20/92, Hubbard, joka koski Saksan lainsäädännössä säädettyä toisen jäsenvaltion kansalaisen velvollisuutta asettaa vakuus oikeudenkäyntikulujen maksamisesta (cautio judicatum solvi), 1.7.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-3777) yhteisöjen tuomioistuin, joka huolimatta siitä, että kansallinen tuomioistuin oli pyytänyt sitä tulkitsemaan myös perustamissopimuksen 7 artiklaa (josta on tullut 6 artikla), perusteli antamaansa tuomiota yksinomaisesti tässä asiassa kyseessä olleilla palvelujen tarjoamisen vapautta koskevilla erityisillä säännöksillä noudattaen julkisasiamies Darmonin ratkaisuehdotusta, jossa vedottiin siihen periaatteeseen, että erityissäännös syrjäyttää yleissäännöksen (specialia generalibus derogant).
Edellä mainittuun oikeuskäytäntöön viitaten julkisasiamies La Pergola katsoi edellä alaviitteessä 19 mainitussa asiassa Data Delecta ja Forsberg antamassaan ratkaisuehdotuksessa, jota yhteisöjen tuomioistuimen noudatti, että 6 artikla vaikuttaa olevan *toissijainen* suhteessa niihin erityisiin oikeussääntöihin, joilla on tarkoitus säätää tietyistä erityistilanteista. Julkisasiamies La Pergola totesi, että "toisin sanoen kyseinen oikeussääntö kattaa oikeusjärjestelmän yleisesti, mutta kohtuullisilla ja perustelluilla erityissäännöksillä siitä voidaan poiketa". Viitaten kuitenkin yhdistetyissä asioissa C-92/92 ja C-326/92, Phil Collins ym. 20.10.1993 annettuun tuomioon (Kok. 1993, s. I-5145) La Pergola katsoi, että asiassa Data Delecta ja Forsberg "on — — tarkasteltava, rikotaanko Ruotsin oikeusjärjestykseen sisältyvällä säännöksellä suoraan vai ainoastaan välillisesti yhteisön oikeudessa turvattua oikeudellista tilannetta". Tältä osin La Pergola huomautti, että kyseinen kansallinen säännös, jossa myös säädettiin velvollisuus asettaa vakuus oikeudenkäyntikulujen kattamiseksi, "on luonteeltaan selvästi prosessuaalinen, ja sisältönsä puolesta tarkasteltuna sillä ei sellaisenaan ole tarkoitus säädellä taloudellista toimintaa eikä sillä myöskään ole tarkoitus luoda esteitä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Oikeussäännöllä kuitenkin välillisesti vaikutetaan kyseisen vapauden käyttöön, koska sen takia tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvistä liiketoimista ja kaupoista aiheutuvien riitojen ratkaiseminen on vaikeampaa". Tällä perusteella, eli riidanalaisen säännöksen ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden välillä olevan vain välillisen yhteyden vuoksi julkisasiamies katsoi, että kansallinen tuomioistuin oli perustellusti vedonnut perustamissopimuksen 6 artiklaan, joka on täysin itsenäinen. Ks. edellä mainitussa asiassa Data Delecta ja Forsberg annettu julkisasiamies La Pergolan ratkaisuehdotus, 10 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

21 — Ks. edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Hayes, tuomion 14 kohta. Ks. myös edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Phil Collins ym., tuomion 27 kohta. On kuitenkin huomattava, että riippumatta perustamissopimuksen 6 artiklan toissijaisuutta tai itsenäisyyttä koskevasta kysymyksestä yhteisöjen tuomioistuin on katsonut vakiintuneesti, että vaikka prosessioikeudelliset säännökset kuuluvat yhteisön oikeuden puuttuessa kansallisen lainsäätäjän toimivaltaan, yhteisön oikeudessa rajoitetaan tätä toimivaltaa. Nämä rajoitukset muodostuvat siitä, että kielletään sellaisten henkilöiden syrjintä, joille yhteisön oikeudessa myönnetään yhdenvertainen kohtelu (ks. asia 186/87, Cowan, tuomio 2.2.1989, Kok. 1989, s. 195, 17—19 kohta). Julkisasiamies La Pergola toteaa seuraavaa: "Kun yhteisön kansalainen pyytää toimivaltaista kansallista tuomioistuinta hyväksymään vaatimuksensa, jotka liittyvät perustamissopimuksessa hänelle myönnetyn oikeuden käyttämiseen, tällaisen riita-asiaa koskevan kanteen nostaminen liittyy erottamattomalla tavalla siihen vapauteen, joka yhteisön oikeusjärjestyksessä on vahvistettu. Jäsenvaltioiden prosessisäännökset, joita sovelletaan tällaisten kanteiden nostamiseen, kuuluvat yhteisön oikeuden piiriin juuri sen vuoksi, että niitä käytetään välineinä perustamissopimuksessa asetettuja päämääriä tavoiteltaessa." Julkisasiamies jatkaa, että "vaikka jäsenvaltioiden oikeudenkäyntijärjestelmään liittyvät seikat eivät yleensä kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, yhteisön oikeuden mukaisten vapauksien käytön ja niitä koskevan oikeusturvan välinen kiinteä suhde edellyttää, että jopa oikeudenkäynnin kulkua sääntelevissä säännöksissä on varmistettava yhteisön kansalaisten oikeusturva perustamissopimuksessa asetetun syrjintäkiellon periaatteen mukaisesti". Ks. asiassa Hayes annettu julkisasiamies La Pergolan ratkaisuehdotus, 8 kohta.

22 — Tältä osin on huomattava, että mahdollisuus soveltaa oikeuskäytäntöä, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi olla velvollinen ottamaan huomioon sellaisia yhteisön oikeuden määräyksiä, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei nimenomaisesti viittaa (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 25 kohta edellä), on esillä olevassa asiassa sopusoinnussa sen seikan kanssa, että asian asiakirja-aineiston perusteella ei voida päätellä, että kansallisen tuomioistuimen aikomuksena oli esittää vain perustamissopimuksen 34, 59 ja 73 b artiklaa koskeva kysymys. Ks. sitä vastoin asia 247/86, Alsatel, tuomio 5.10.1988 (Kok. 1988, s. 5987), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kansallinen tuomioistuin oli implisiittisesti kieltäytynyt pyytämästä, että yhteisöjen tuomioistuin tulkitsisi säännöstä, johon ei ollut viitattu ennakkoratkaisupyynnössä (tuomion 8 kohta).

33. Näiden artiklojen soveltamisalan arvioiminen on nimittäin periaatteessa tarkoituksenmukaista, sillä vaikka oikeussuojan saantia koskevan oikeuden ja 6 artiklan ensimmäisen kohdan tulkitseminen on tarpeellista, se ei kuitenkaan välttämättä riitä. Tämä johtuu siitä, että vaikka todennäköisesti katsotaankin, että riidanalainen säännös ei vie asianomaiselta kaikkea oikeussuojaa tai että se ei johda perustamissopimuksen 6 artiklan vastaiseen syrjintään, se voi pelkästään taloudelliselta ja kaupalliselta kannalta katsoen kuitenkin hillitä kyseisten perusvapauksien käyttämistä.

34. Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon kysymyksen pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöksen yhteensoveltuvuudesta yhteisön oikeuden kanssa tulkitsen seuraavaksi periaatetta oikeussuojan antamisesta (D), perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua syrjintäkieltoa (E), perustamissopimuksen 34 artiklaa (F) ja lopuksi perustamissopimuksen 73 b artiklaa (G).

D *Oikeussuojan antaminen*

35. Maksamismääräysmenettely on lyhyt, yksinkertainen ja vähäkustannuksinen menettely, joka on tärkeä keino täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan saamiseksi saatavien perintää varten siinä tapauksessa, että kantaja ei halua aloittaa tavallista oikeudenkäyntiä. Maksamismääräys annetaan kuitenkin ilman kontradiktorista menettelyä, eli vastaajaa kuulematta. Tämän vuoksi vastaajalle on annettu oikeus vastustaa maksamismääräystä, joten kyseinen menettely on hyväksyttävä suhteessa niihin perustavanlaatuisiin menettelyllisiin periaatteisiin, jotka koskevat oikeudenkäynnin molempien osapuolten kuulemista ja puolustautumisoikeuksien käyttämistä.

Maksamismääräyksen edut ovat siten tasapainossa sillä olevien myöskin merkittävien haittapuolien kanssa, ja lopuksi voidaankin Ranskan hallituksen tavoin todeta, että maksamismääräys annetaan vain sillä edellytyksellä, että vastaaja ei vastusta sitä, sillä muussa tapauksessa kantaja joutuu aloittamaan tavallisen oikeudenkäynnin, ja tämä voi viivästyttää saatavien perintää enemmän kuin se, että kantaja olisi aloittanut tämän menettelyn jo alun perin.

Edellä esitetystä seuraa, että maksamismääräysmenettely on erityinen menettely, joka tietyin edellytyksin voi merkittävästi

edistää saatavien perintää koskevaa oikeussuojaa.

tuomioistuimissa käytäviä tavallisia menettelyjä.

36. Tietenkin velkoja voi pyrkiä tavoitteisiinsa myös muilla tavoin, esimerkiksi aloittamalla tavallisen oikeudenkäynnin.[23] Kuten komissio kuitenkin korostaa, mahdollisuutta saada oikeussuojaa rajoitetaan merkittävästi, kun velkojalta viedään oikeus maksamismääräysmenettelyn aloittamiseen. Komission esittämällä tavalla tämä rajoittaminen merkitsee tietyissä pienten ja keskisuurten yritysten saataviin liittyvissä tapauksissa oikeussuojan riistämistä.

Edellä esitetty huomioon ottaen maksamismääräysmenettelyn kaltainen yksinkertainen, nopea ja vähäkustannuksinen menettely saatavien perimiseksi saa oikeussuojaa annettaessa huomattavan merkityksen pienten ja keskisuurten yritysten sekä pääomaltaan pienten saatavien osalta. Yhtäältä yritysten ja yksityishenkilöiden selviytymiselle mutta yleisesti myös niiden varallisuusaseman kehittymiselle on tärkeää, että niillä olevien saatavien perintämenettely ei viivästy sillä tavoin, että se johtaisi eräänlaiseen "pakkolainaan" velallisen hyväksi maksuviivästyksen johdosta. Toisaalta etenkin pienten ja keskisuurten yritysten toiminnasta syntyvien, määrältään lukuisten mutta pääomaltaan suhteellisen pienten saatavien oikeudellisen perinnän osalta on taloudelliselta kannalta välttämätöntä, että se ei johda korkeisiin oikeudenkäyntikuluihin. Jos tällaisten saatavien perinnästä aiheutuu suhteettomia kustannuksia, annettu oikeussuoja menettää kaiken tehokkaan vaikutuksensa.

Sitä, onko annettu oikeussuoja täydellistä ja tehokasta ja annetaanko sitä kohtuullisessa ajassa, on nimittäin arvioitava suhteessa oikeussuojan taloudellisiin ja sosiaalisiin edellytyksiin. Yhteisön oikeudessa vahvistettua oikeussuojaa koskevassa oikeuskäytännössä[24] tehdyt arvioinnit huomioon ottaen on ilmeistä, että tämä oikeussuoja ei voi aina vastata kansallisissa

Edellä esitetyn kaltaisista huomioista, jotka yhtäältä ovat jo kauan johtaneet siihen, että monet jäsenvaltiot ovat ottaneet käyt-

23 — Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, Italian oikeusjärjestyksessä on olemassa toinenkin menettely, joka muistuttaa maksamismääräysmenettelyä siltä osin kuin se perustuu vastaavanlaiseen näytön luokitteluun ja sisältää määräyksen antamisen. Kyseessä on *ordinanza anticipatoria* (väliaikaismääräys), josta säädetään CPC:n 186 b §:ssä ja joka toisin kuin maksamismääräys voidaan antaa tiedoksi myös ulkomailla asuville velallisille. Kyseinen menettely on kuitenkin kalliimpi kuin maksamismääräysmenettely, sillä se edellyttää tavallisen riita-asiain oikeudenkäynnin aloittamista.

24 — Väliaikaisen oikeussuojan osalta ks. selvitykseksi esim. edellä alaviitteessä 17 mainittu asia Factortame ym.; yhdistetyt asiat C-143/88 ja C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen ja Zuckerfabrik Soest, tuomio 21.2.1991 (Kok. 1991, s. I-415) sekä asia C-399/95R, Saksa v. komissio, määräys 3.5.1996 (Kok. 1996, s. I-2441, 46 kohta).

töön yksinkertaistettuja saatavien perintämenettelyjä [25] ja jotka toisaalta mainitaan kaupallisten toimien maksuviivästysten torjumisesta annettavasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä tehdyn ehdotuksen johdanto-osan perustelukappaleissa, [26] seuraa siis, että tämänkaltaiset menettelyt ovat johdonmukainen seuraus täydellisestä, tehokkaasta ja kohtuullisessa ajassa annettavasta oikeussuojasta siltä osin kuin niihin usein kuuluva prosessuaalisten perusoikeuksien kieltäminen (asianosaisia ei kuulla eikä puolustautumisoikeuksia voida käyttää) hyvitetään tarpeellisilla turvakeinoilla, kuten maksamismääräyksen täytäntöönpanon lykkääminen ja vastaajalla samanaikaisesti oleva oikeus määräyksen vastustamiseen.

37. Tältä osin on kuitenkin huomattava, että vaikka Italian oikeuden mukaisen maksamismääräysmenettelyn kaltainen saatavien erityinen yksinkertaistettu perintämenettely olisi hyödyllisempi, jos sitä voitaisiin käyttää toisessa jäsenvaltiossa asuvaa velallista vastaan, sillä tällöin voitaisiin välttää velallisen kotimaassa aloitettava oikeudenkäynti, on kuitenkin todennäköistä, että kyseisen menettelyn käyttäminen aiheuttaisi jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan määrittelyyn liittyviä ongelmia, jotka koskevat etenkin vastaajan perusoikeuksien suojelua erityisissä maksamismenettelyissä. Kuten Ranskan hallitus totesi suullisessa käsittelyssä, muun muassa sellaisessa tapauksessa, joissa velallisen vastustuksen jälkeen siirrytään tavalliseen menettelyyn, velallisen on matkustettava ulkomaille ja osallistuttava riita-asiain oikeudenkäyntiin muun kuin kotimaansa tuomioistuimessa, jolloin velallisen oikeuksia (oikeudenkäyntikieli ym.) ei Ranskan hallituksen mukaan aina taata, mikä koskee erityisesti tapauksia, joissa velallisena on kuluttaja, jolloin toimivallan antaminen velallisen kotimaan tuomioistuimille on tärkeä tekijä suojeltaessa velallisen prossioikeudellista asemaa.

Tämän Ranskan hallituksen huomautuksen johdosta haluan tehdä seuraavia huo-

25 — Ks. selvitykseksi Horsmans, G., *La procédure d'injonction ou le recouvrement simplifié de certaines créances dans les pays du Marché Commun*, Bruylant, 1964; Prütting, H., *Auf dem Weg zu einer Europäischen Zivilprozeßordnung. Dargestellt am Beispiel des Mahnverfahrens*, teoksessa *Festschrift für Gottfried Baumgärtel, Zum 70. Geburtstag*, 1990, s. 457 ja sitä seuraavat sivut.
Vaikka useimmissa jäsenvaltioissa — kaiken kaikkiaan 11:ssä — on voimassa Italian oikeuden mukaiseen maksamismääräysmenettelyyn verrattavia yksinkertaistettuja menettelyjä saatavien perimiseksi, se, että tällaista menettelyä sovellettaisiin kaikissa jäsenvaltioissa, kestää vielä kauan. Sitä paitsi joissakin jäsenvaltioissa tällaista menettelyä ei tunneta lainkaan (Tanska, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta ja Alankomaat vuodesta 1992 alkaen). Kuten siviilioikeudenkäynnin yhdenmukaistamista Euroopan yhteisössä käsittelevä komitea (Storme-komitea) on kertomuksessaan korostanut, maksamismääräys voi olla merkittävä keino ylityöllistettyjen tuomioistuinten työtaakan keventämiseksi, sillä riitauttamattomia ja pääomaltaan vähäisiä saatavia voidaan käsitellä yksinkertaistetussa ja tarkoituksenmukaisessa menettelyssä, mikä on taloudellisesti edullista sekä asianosaisille että asianomaiselle tuomioistuimelle. Kyseisen komitean näkökantojen sekä kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavasta yhdenmukaisesta maksamismääräysmenettelystä annetun komitean ehdotuksen osalta ks. Storme, M. (toim.), *Rapprochement du droit judiciaire de l'Union européenne/Approximation of Judiciary Law in the European Union*, Kluwer, Éditions juridiques, Belgia ja Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht/Boston/Lontoo, 1994 (etenkin s. 108, 147, 177 ja 207).

26 — Ks. etenkin direktiiviehdotuksen seitsemäs ja neljästoista perustelukappale (KOM(98) 126 lopull., EYVL C 168, s. 13), joissa todetaan seuraavaa: "maksuviivästyksistä aiheutuu liikeyrityksille ja erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille runsaasti hallinnollisia rasitteita ja kustannuksia; lisäksi maksuviivästykset ovat selvitystilaan asettamisen yleisin syy ja ne vaarantavat usein yrityksen toiminnan jatkuvuuden sekä johtavat usein työpaikkojen menetykseen; — — maksuviivästysten seurauksilla on estävä vaikutus ainoastaan silloin, kun niihin liittyy oikaisumenettelyjä, jotka ovat nopeita, tehokkaita ja aiheuttavat velkojalle vain vähän kustannuksia; perustamissopimuksen 6 artiklassa määrätyn tasavertaista kohtelua koskevan periaatteen mukaisesti näiden menettelyjen olisi oltava kaikkien velkojien käytettävissä heidän asuinpaikastaan riippumatta". Siten direktiiviehdotuksessa ehdotetaan ottamaan käyttöön nopeutettuja perintämenettelyjä veloille, joita ei ole riitautettu (5 artikla), sekä yksinkertaistettuja oikeusmenettelyjä pienille velkamäärille (6 artikla).

mioita. Ensinnäkin on totta, että paitsi edellä mainittuun perustavanlaatuisten prosessioikeudellisten oikeuksien suojeluun, saatavien erityisten yksinkertaistettujen perintämenettelyjen mahdollinen rajoittaminen tai kieltäminen voi perustua jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa sääntéleviin periaatteisiin taikka muihin — esimerkiksi kuluttajansuojaan liittyviin — yhteisön oikeuden periaatteisiin ja säännöksiin. Lisäksi on korostettava, että osaa näistä ongelmista säännellään edellä mainitussa Brysselin yleissopimuksessa.[27] Siltä osin kun järjestelmällistä prosessioikeudellista yhteisön säännöstöä ei ole olemassa ja säädännöllinen toimivalta tässä asiassa kuuluu yhteisön oikeudessa säädetyin varauksin[28] jäsenvaltioille, on kuitenkin todettava, että jäsenvaltioilla on niiden prosessioikeudellisen itsenäisyyden puitteissa periaatteessa sekä oikeus vahvistaa erityismenettelyjen järjestämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt että säätää näihin menettelyihin tiettyjä, edellä mainitun kaltaisia rajoituksia ja kieltoja. Tästä huolimatta saatavien erityisten yksinkertaistettujen perintämenettelyjen olemassaolo on periaatteessa välttämättömyys, joka edellä mainitulla tavalla kuuluu olennaisesti täydelliseen, tehokkaaseen ja kohtuullisessa ajassa annettavaan oikeussuojaan. Kansallisissa säännöksissä, joissa viitataan edellä mainittuihin perusoikeuksiin ja yhteisön periaatteisiin, voidaan siten säätää näitä menettelyjä koskevia tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia rajoituksia ja kieltoja; niissä ei kuitenkaan voida kieltää näitä menettelyjä yleisesti ja perusteettomasti.

38. Katson siten, että jos saatavien erityisten yksinkertaistettujen perintämenettelyjen mahdollisia yleisiä rajoituksia ja kieltoja ei voida objektiivisesti perustella perustavanlaatuisten menettelyllisten oikeuksien turvaamisen tarpeella ja yhteisön perusperiaatteiden noudattamisella taikka erityisillä (yksipuolisilla tai sopimuksen mukaisilla) yhteisön säännöksillä, ne ovat vastoin yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla perustamissopimuksen perusteella olevien oikeuksien tarpeellinen oikeussuoja.

39. Tässä tapauksessa CPC:n 633 §:n viimeisessä momentissa säädetty kielto antaa maksamismääräys on yhtäältä yleinen kielto antaa maksamismääräys, jos se olisi annettava vastaajalle tiedoksi Italian ulkopuolella, eli jopa silloin kun tiedoksi anta-

27 — On ilmeistä, että Brysselin yleissopimus ylittää sisältönsä puolesta sen tehtävän, joka sille annetaan perustamissopimuksen 220 artiklassa. Oikeudellisten päätösten osalta Brysselin yleissopimuksessa ei rajoituta helpottamaan niiden hyväksymistä ja täytäntöönpanoa vaan siinä samalla annetaan kansainvälistä toimivaltaa koskevia, päätöksen mahdollisesta (joka tapauksessa myöhemmin tapahtuvasta) tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta riippumattomia yhtenäisiä määräyksiä (ks. tältä osin Kerameus, K. D., Kremlis, G. D. ja Tagaras, X. N.: *Η Σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων όπως ισχύει στην Ελλάδα. Ερμηνεία κατ'άρθρο*, toimittanut A. N. Sakkoula, Athènes-Komotini, 1989, erityisesti s. 2 ja 3). Kyseinen yleissopimus sisältää lisäksi määräyksiä siitä, että kanteet kuluttajia vastaan voidaan nostaa vain sen sopimusvaltion alueella, jossa kuluttaja asuu (13 ja 14 artikla).
Kyseisellä yleissopimuksella jäsenvaltioita kohtaan olevan sitovan vaikutuksen sekä perustamissopimuksen 220 artiklan neljännen luetelmakohdan sisällön osalta ks. asia C-365/88, Hagen, tuomio 15.5.1990 (Kok. 1990, s. I-1845, 20 kohta), jossa täsmennetään, että kansallisten prosessioikeudellisten säännösten soveltaminen ei saa vahingoittaa yleissopimuksen tehokasta vaikutusta. Ks. myös asia C-398/92, Mund & Fester, tuomio 10.2.1994 (Kok. 1994, s. I-467) sekä julkisasiamies Tesauron tässä asiassa antama ratkaisuehdotus.

28 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 21 kohta edellä.

minen olisi toimitettava toisessa yhteisön jäsenvaltiossa, ja toisaalta tämä kielto vaikuttaa olevan vailla objektiivisia perusteita etenkin pääasiassa kyseessä olevassa tapauksessa.

Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin osoittaa, kieltoa antaa maksamismääräys, jos velallinen asuu toisessa jäsenvaltiossa, voidaan perustella pyrkimyksellä välttää sellaiset tilanteet, joissa velallinen ei saisi koskaan tietää itseään vastaan annetusta maksamismääräyksestä tai hän saisi tietää siitä vasta sen jälkeen, kun maksamismääräyksen vastustamista varten oleva määräaika olisi päättynyt, jolloin hän ei voisi käyttää puolustautumisoikeuksiaan.

Vaikka maksamismääräyksen antamista koskevan kiellon perusteet olivatkin yhdenmukaisia riidanalaisen säännöksen antamisajankohtana (1940) vallinneiden olosuhteiden kanssa,[29] näitä perusteita ei voida hyväksyä enää nykyisin, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja komissio kuvaavasti osoittavat. Sovellettavat oikeussäännöt, sekä kansainvälinen ja yhteisön oikeus[30] että kansalliset säännökset,[31] ovat kehittyneet sillä tavoin, että riidanalaisessa säännöksessä vahvistettu keino sen varmistamiseksi, että vastaajalla on mahdollisuus käyttää puolustautumisoikeuksiaan määräajassa, ei ole enää tarpeen eikä tarkoituksenmukainen tavoiteltavan päämäärän saavuttamiseksi.[32] Kuten komissio on huomauttanut, kantajalle

29 — Kuten komissio osoittaa kirjallisissa huomautuksissaan, joita ei ole kiistetty, CPC:n alkuperäisissä tiedoksiantoa ulkomailla koskevissa säännöksissä ei ollut merkitystä sillä, tiesikö vastaaja määräyksestä tosiasiallisesti, vaan tiedoksiannon katsottiin tapahtuneen CPC:n 143 §:ssä säädetyn 20 päivän määräajan päätyttyä, mikäli oli noudatettu CPC:n 142 §:ssä säädettyjä muotomääräyksiä, joiden mukaan tiedoksi annettavasta määräyksestä oli lähetettävä jäljennökset asianomaisen tuomioistuimen kirjaamoon ja vastaajan postiosoitteeseen sekä vielä kolmas jäljennös syyttäjän virastoon, jotta määräyksen tiedoksi antaminen vastaajalle varmistettaisiin ulkoministeriön välityksellä. Kuten komissio huomauttaa, oikeudellisten päätösten tiedoksi antaminen ulkomailla perustuu pelkkään — ja suurimmassa osassa tapauksia näennäiseen — olettamaan siitä, että vastaajat saavat tiedon säädetyssä määräajassa.

30 — Aluksi on mainittava oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehty Haagin yleissopimus. Kuten ennakkoratkaisupyynnössä mainitaan, esillä olevassa asiassa mukana oleva Saksan liittotasavalta on ratifioinut tämän yleissopimuksen 27.4.1979. Tämän yleissopimuksen 15 artiklan mukaan päätöksen tehokas ja määräajassa tapahtuva tiedoksi antaminen edellyttää, että vastaaja on tosiasiallisesti saanut tiedon päätöksestä.
Siltä osin kuin kyse on mahdollisuudesta varmistaa, että tiedoksi antaminen tapahtuu ulkomailla yhä nopeammin, on lisäksi mainittava oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta Euroopan unionin jäsenvaltioissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 26.5.1997 tehty tuore yleissopimus (EYVL 1997, C 261, s. 1).

31 — Kuten komissio toteaa kirjallisissa huomautuksissaan, joita ei ole kiistetty, 6.2.1981 annetulla lailla nro 42 (Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana nro 62, 4.3.1981), joka annettiin Italian prosessioikeudellisten säännösten mukauttamiseksi Haagin yleissopimukseen ja Corte costituzionalen oikeuskäytäntöön, ratifioitiin kyseinen yleissopimus ja muutettiin CPC:n 142 §:ää. Lain 9 §:ssä säädetään, että tiedoksianto-olettamaa voidaan käyttää vain siinä tapauksessa, että tiedoksianto on mahdotonta suorittaa jollakin niistä tavoista, joista määrätään kansainvälisissä yleissopimuksissa — etenkin Haagin yleissopimuksessa — ja 5.1.1967 annetun presidentin asetuksen nro 200/67 30 ja 75 §:ssä.

32 — Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ei edellä alaviitteessä 1 mainitussa asiassa Hengst Import lausunut CPC:n 633 §:n yhteensopivuudesta yhteisön perusvapauksien tai oikeussuojan periaatteen kanssa, tässä asiassa annetun tuomion perusteluista ilmenee selkeästi, että maksamismääräyksen tiedoksi antaminen Alankomaissa, eli Italian ulkopuolella, 15.11.1965 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräysten mukaisesti ei vienyt vastaajalta mahdollisuutta käyttää puolustautumisoikeuksiaan niin halutessaan (tuomion 20 kohta).
Tässä samassa asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi myös, että kansallisen tuomioistuimen mahdollinen CPC:n 633 §:n 3 momentin säännöksen laiminlyönti ei ole mikään 27 artiklan muissa säännöksissä tarkoitettu syy kieltäytyä tunnustamasta tuomiota eikä mikään Brysselin yleissopimuksen 28 artiklassa luetelluista tarkoin rajatuista tapauksista, joissa sen valtion tuomioistuin, jossa tunnustamista vaaditaan, voi tutkia seikat, joihin tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa (tuomion 25 kohta). Edellä esitettyjen toteamusten perusteella yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että CPC:n IV osan mukaista *decreto ingiuntivoa* (633—656 pykälä) on yhdessä maksamismääräyshakemuksen kanssa pidettävä Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuna "haastehakemuksena tai muuna vastaavana asiakirjana" (tuomion 26 kohta).

annettu määräaika maksamismääräyksen tiedoksi antamiseen vastaajalle ja vastaajalle annettu määräaika vastustuksen esittämiseen ovat riittäviä keinoja, joilla varmistetaan vastaajan oikeuksien suojaaminen ja korvataan kontradiktorisen menettelyn puuttuminen. [33]

Vastaavasti asiakirja-aineistosta ei ilmene, että CPC:n riidanalaisessa säännöksessä käyttöön otettua kieltoa voitaisiin tässä asiassa perustella jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa määrittelevillä säännöksillä tai erityisesti Brysselin yleissopimuksen määräyksillä. Kuten Italian hallitus ja komissio, joiden näkökantoja ei ole kiistetty, totesivat suullisessa käsittelyssä, tämä johtuu siitä, että Italian oikeuden mukaan maksamismääräysmenettelyssä on toimivaltainen se tuomioistuin, jossa tavallinen oikeudenkäynti voitaisiin aloittaa. Kuten komissio lisäksi totesi suullisessa käsittelyssä, että jos tavallista oikeudenkäyntiä koskevat CPC:n säännökset ovat Brysselin yleissopimuksessa määrättyjen edellytysten mukaisia etenkin kuluttajansuojan osalta, näin on todettava olevan myös maksamismääräysmenettelyä koskevien säännösten osalta. Kansallinen tuomioistuin nimittäin perusteli ennakkoratkaisupyynnössään toimivaltaansa vedoten Brysselin yleissopimukseen, eikä tässä asiassa ole ilmaantunut tai esitetty mitään sellaista seikkaa, joka voisi saattaa tämän toimivallan kyseenalaiseksi.

40. Edellä esitetyn perusteella ehdotan yhteisöjen tuomioistuimen toteavan, että yhteisön oikeuden yleisellä periaatteella, jonka mukaan jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla perustamissopimuksen perusteella olevien oikeuksien tarpeellinen oikeussuoja, estetään jäsenvaltion prosessioikeudellinen säännös, jossa yleisesti kielletään CPC:n 633 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tarkoitetun kaltainen maksamismääräysmenettely, jos CPC:ssä tarkoitetun maksamismääräyksen tiedoksi antamisen tavoin tapahtuva kyseisessä menettelyssä annetun päätöksen tiedoksi antaminen velalliselle olisi toteutettava asianomaisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

33 — Kuten ennakkoratkaisupyynnössä todetaan, on huomattava seuraava: " — — määräaika (CPC:n 644 §), jossa tiedoksianto on toimitettava, jonka noudattaminen on maksamismääräyksen pätevyyden edellytyksenä ja joka nykyisin on pituudeltaan 60 päivää, voi CPC:n 644 §:n mukaan olla 90 päivän pituinen. Lain antamisajankohtana kyseistä säännöstä voitiin soveltaa, mikäli tiedoksianto oli toimitettava emämaan ulkopuolisilla mutta Italian määräysvaltaan kuuluvilla alueilla (esim. Eritrea ja Somalia). Nykyään tuota määräaikaa voitaisiin soveltaa yhteisön jäsenvaltioissa toimitettaviin tiedoksiantoihin, mikäli CPC:n 641 §:n toisessa momentissa tarkoitettu kielto poistuisi. Samoin tuomioistuin voisi CPC:n 641 §:n toisen kohdan nojalla pidentää velalliselle maksamismääräyksen vastustamista ja tavallisen riita-asiain oikeudenkäynnin aloittamista varten annetun määräajan 60 päiväksi maksamismääräyksen vastaanottamisesta. Siten menettelyn määräajat vaikuttavat riittäviltä, jotta asianosaiset ja etenkin oletettu velallinen voivat valmistautua puolustukseensa".

E *Perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu syrjintä*

41. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan "kun perustamissopimuk-

sen 6 artiklassa kielletään 'kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä', siinä edellytetään, että yhteisön oikeuden säätelemässä tilanteessa olevia henkilöitä ja tietyn jäsenvaltion kansalaisia kohdellaan jäsenvaltioissa täysin yhdenvertaisesti". [34]

42. Tältä osin niistä tulkinnoista, joihin yhteisöjen tuomioistuin on päätynyt selvittäessään, kuuluvatko jäsenvaltioiden väliseen tavara- ja palvelukauppaan vaikka vain välillisesti vaikuttavat prosessioikeudelliset säännökset perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisalaan, [35] on ollut seurauksena, että yhteisön oikeudessa taattujen vapauksien käyttöön liittyvässä riita-asiassa kantajana olevan yhteisön kansalaisen prosessioikeudellinen asema on rinnastettu sen valtion kansalaisten asemaan, jonka tuomioistuinten käsiteltäväksi asia on saatettu. [36]

43. On kuitenkin todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen muotoileman sanonnan mukaisesti "yhteisön oikeuden säätelemässä tilanteessa" olevat henkilöt eivät ole pelkästään ulkomaalaisia vaan he voivat olla myös yhteisön oikeudessa taattuja perusvapauksia käyttäviä asianomaisen jäsenvaltion kansalaisia. Toisin sanoen perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että siinä määrätään ehdottomasta yhdenvertaisesta prosessioikeudellisesta kohtelusta paitsi yhteisön kansalaisten ja asianomaisen jäsenvaltion kansalaisten välillä, mikä vaikuttaa olevan asiassa kirjallisia huomautuksia esittäneiden jäsenvaltioiden käsitys yhdenvertaisesta kohtelusta, yleisesti myös yhteisön oikeudessa taattuja perusvapauksia käyttävien henkilöiden ja niiden henkilöiden välillä, jotka eivät näitä vapauksia käytä. [37]

44. Edellä esitetyn perusteella on ilmeistä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännös aiheuttaa perustamissopimuksen 6 artiklassa kiellettyä syrjintää.

45. Vaikka kyseinen säännös näyttääkin ensi silmäykseltä vaikuttavan kaikkiin henkilöihin kansalaisuudesta riippumatta, se kuitenkin johtaa eräänlaiseen peiteltyyn syrjintään [38] yhteisön oikeudessa taattuja perusvapauksia käyttävien henkilöiden vahingoksi.

34 — Ks. edellä alaviitteessä 19 mainitut asiat Data Delecta ja Forsberg (tuomion 16 kohta), Hayes (tuomion 18 kohta) sekä Saldanha ja MTS (tuomion 25 kohta).

35 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 31 kohta edellä.

36 — Ks. edellä alaviitteessä 19 mainitussa asiassa Hayes annettu julkisasiamies La Pergolan ratkaisuehdotus, 6 kohta.

37 — Tämä näkökanta on yhdenmukainen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä sosiaaliturva-alalla omaksutun näkökannan kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa katsonut, että perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklan suora soveltaminen ei merkitse ainoastaan sitä, että kansalliset säännökset eivät saa aiheuttaa kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää eli syrjintää asianomaisen jäsenvaltion ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä, vaan myös sitä, että kansalliset säännökset eivät saa aiheuttaa syrjintää vapaata sijoittautumisoikeuttaan käyttäneiden henkilöiden ja niiden henkilöiden välillä, jotka eivät ole sitä käyttäneet. Ks. asia C-443/93, Vougioukas, tuomio 22.11.1995 (Kok. 1995, s. I-4033, 38, 40 ja 41 kohta).

38 — Peitellyn syrjinnän osalta ks. selvitykseksi edellä alaviitteessä 27 mainittu asia Mund & Fester.

Toisin sanoen vaikka Italiassa asuvien henkilöiden kanssa kauppaa käyvät Italian kansalaiset (samoin kuin Italiaan sijoittautuneet muiden yhteisön jäsenvaltioiden kansalaiset) voivat käyttää maksamismääräysmenettelyä, Italian kansalaiset (samoin kuin Italiaan sijoittautuneet muiden yhteisön jäsenvaltioiden kansalaiset), jotka käyvät kauppaa toisessa yhteisön jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden kanssa käyttäen ilmiselvästi yhteisön oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia, eivät voi käyttää tätä menettelyä, mikä johtuu CPC:n 633 §:n viimeisen momentin säännöksestä.

46. Tämä toteamus ei kuitenkaan riitä siihen, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen säännöksen voitaisiin katsoa olevan yhteensopimaton perustamissopimuksen 6 artiklan kanssa. Lisäksi on tutkittava, voidaanko kyseessä olevaa säännöstä perustella objektiivisesti.[39]

47. Kuten edellä on todettu,[40] CPC:n 633 §:n viimeisen momentin säännös on yleinen kielto, joka etenkin pääasiassa sovelletun kaltaisena vaikuttaa olevan vailla objektiivisia perusteita. Voidaan jopa väittää, että riidanalaisen säännöksen tarkoitus on vanhanaikainen eikä se enää ole sopusoinnussa voimassa olevan yhteisön oikeuden ja Euroopan unionissa vallitsevien olosuhteiden kanssa. Riidanalaisen säännöksen sisältämän syrjinnän kaltainen prosessioikeudellinen syrjintä, joka perustuu ulkomailla asumiseen, on epäyhdenmukainen paitsi yleisesti niiden useiden kaupallisten perusvapauksien kanssa, jotka taataan yhteisön oikeudessa, erityisesti myös sen yhteisön oikeusjärjestyksessä vallitsevan oikeussuojajärjestelmän kanssa, jossa "edellytetään, että kaikkia kansallisessa oikeudessa säädettyjä kannemuotoja on voitava käyttää sen varmistamiseksi, että niitä yhteisön sääntöjä, joilla on välitön oikeusvaikutus, noudatetaan samoilla tutkittavaksi ottamista ja menettelyä koskevilla edellytyksillä kuin jos olisi kyse kansallisen oikeuden noudattamisen varmistamisesta".[41]

48. On kuitenkin huomattava, että asiassa Boussac 29.10.1980 annetussa tuomiossa,[42] joka koski kieltoa käyttää Saksan oikeuden mukaista maksamismääräysmenettelyä (*Mahnverfahren*) velkojan periessä Saksaan sijoittautuneelta velalliselta ulkomaisena valuuttana annettua velkaa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "erottelu, joka perustuu valuuttaan, jonka määräisenä velka on annettu ja jota sovelletaan ainoastaan yksinkertaistettuun perimismenettelyyn, ei ole edes epäsuorasti kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, jos sopimuspuolet voivat vapaasti valita valuutan, jonka määräisenä velka annetaan ja jos *tavanomaiset perimismenettelyt ovat* toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden velkojien *käytettävissä* riippumatta

39 — Ks. tältä osin selvitykseksi alaviitteessä 27 mainittu asia Mund & Fester, tuomion 17 kohta.

40 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 39 kohta.

41 — Ks. asia 158/80, Rewe, tuomio 7.7.1981 (Kok. 1981, s. 1805, 44 kohta).

42 — Asia 22/80, Boussac, tuomio 29.10.1980 (Kok. 1980, s. 3427).

valuutasta, jonka määräisenä velka on annettu".[43]

Sitä, että mahdollisuutta tavanomaisen menettelyn käyttöön pidettiin edellä mainitussa tuomiossa osoituksena syrjinnän puuttumisesta, on kuitenkin arvioitava suhteessa kyseisen asian erityispiirteisiin. Julkisasiamies Mayrasin asiassa antamassa ratkaisuehdotuksessa todetulla tavalla yhteisöjen tuomioistuin katsoi tässä tuomiossa, että riidanalainen Saksan prosessioikeudellinen säännös ei ollut vastoin perustamissopimuksen 7 artiklaa (josta on tullut 6 artikla), koska syrjinnän vaikutukset vaikuttivat vähäisiltä. Julkisasiamies Mayras totesi ratkaisuehdotuksessaan lisäksi, että tavallista menettelyä oli Saksassa yksinkertaistettu ja nopeutettu, maksamismääräysmenettelyä käytettiin vain harvoin ulkomaisena valuuttana annettujen velkojen perintään, ulkomaisena valuuttana annetut velat olivat pääomaltaan yleensä kansallisena valuuttana annettuja velkoja korkeampia ja koska velallinen vastasi valuuttakurssien vaihteluihin liittyvistä riskeistä, mahdollisuus siihen, että velallinen ryhtyisi vastustamaan menettelyä, oli erityisen suuri kaikkine siihen liittyvine haittoineen.

Näin ollen viittaus tavallisen menettelyn käyttömahdollisuuteen on sattumanvarainen ja liittyy olennaisesti edellä mainitun asian erityispiirteisiin, jotka poikkeavat esillä olevan asian erityispiirteistä. Vaikka maksamismääräysmenettelyä ei pidettäisikään oikeussuojan varmistamisen johdonmukaisena ja välttämättömänä seurauksena, se kuitenkin on etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille tärkeä keino nopean ja vähäkustannuksisen oikeussuojan varmistamiseksi. Siten kyseisen menettelyn käyttömahdollisuuteen liittyvän syrjinnän merkittävyyttä ei voida aliarvioida vetoamalla mahdollisuuteen käyttää tavallista menettelyä. Jos kansallisissa säännöksissä säädetään erityisistä menettelyistä, näitä menettelyitä on arvioitava asianmukaisesti suhteessa siihen, miten ne vaikuttavat annettavan oikeussuojan laatuun, ja niihin on sovellettava syrjintäkieltoa, vaikka niiden olemassaoloa ei voitaisikaan pitää oikeussuojan varmistamisen välttämättömänä edellytyksenä.

49. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa tulkittavan siten, että se on esteenä CPC:n 633 §:n viimeisen momentin kaltaiselle jäsenvaltion prosessioikeudelliselle säännökselle, jossa yleisesti kielletään yhteisön oikeudessa taattujen perusvapauksien käyttöön liittyvän maksamismääräyksen antaminen, jos maksamismääräys olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen

43 — Tuomion 13 kohta (kursivointi tässä).

jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

F *Perustamissopimuksen 34 artikla*

50. Aluksi on huomattava, että perustamissopimuksen 34 artiklan tulkitseminen on hyödyllistä sen tarkastamiseksi, onko pääasiassa kyseessä olevan riidanalaisen säännöksen kaltainen kansallinen säännös vapaan viennin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, jota ei voida pitää kyseiseen vapauteen liittyvään oikeussuojaan kohdistuvana rajoituksena eikä perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä alakohdassa kiellettynä prosessioikeudellisena syrjintänä.

51. Lisäksi on huomattava, että asiaan Dassonville[44] perustuvan yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä pidetään kaikkia säännöksiä, jotka voivat rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti taikka tosiasiallisesti tai mahdollisesti.

52. Erityisesti vapaan viennin osalta vakiintuneessa oikeuskäytännössä todetaan, että "perustamissopimuksen 34 artiklassa määrätään kansallisista toimenpiteistä, joiden tavoitteena ja vaikutuksena on rajoittaa erityisesti vientivirtoja ja siten johtaa jäsenvaltion sisäisen kaupan ja sen harjoittaman vientikaupan erilaiseen kohteluun siten, että taataan erityinen etu kyseisen valtion kotimaiselle tuotannolle tai kotimarkkinoille".[45]

53. Edellä mainitun oikeuskäytännön mukaan sen tutkiminen, ovatko tietyt

44 — Mainittu edellä alaviitteessä 10.

45 — Ks. edellä alaviitteessä 11 mainittu asia komissio v. Belgia, tuomion 24 kohta. Ks. myös asia 286/81, Oosthoek, tuomio 15.12.1982 (Kok. 1982, s. 4575, 13 kohta); asia 172/82, Fabricants raffineurs d'huile de graissage ym., tuomio 10.3.1983 (Kok. 1983, s. 555, 12 kohta); asia 238/82, Duphar ym., tuomio 7.2.1984 (Kok. 1984, s. 523, 25 kohta); asia 15/83, Denkavit Nederland, tuomio 17.5.1984 (Kok. 1984, s. 2171, 16 kohta); asia 251/83, Haug-Adrion, tuomio 13.12.1984 (Kok. 1984, s. 4277, 20 kohta) ja asia C-47/90, Delhaize ja Le Lion, tuomio 9.6.1992, s. I-3669, 12 kohta). Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut, tällaisesta rajoituksesta ei ole kyse talous- ja sosiaalipolitiikkaan liittyvissä kansallisissa säännöksissä, joita sovelletaan objektiivisten perusteiden nojalla kaikkiin kansalliselle alueelle sijoittautuneisiin tietyn alan yrityksiin ilman, että kohtelu olisi erilaista elinkeinonharjoittajien kansallisuuden tai sen mukaan, onko kyse jäsenvaltion sisäisestä kaupasta vai vientikaupasta. Ks. tältä osin asia 155/80, Oebel, tuomio 14.7.1981 (Kok. 1981, s. 1993, 16 kohta). Ks. myös yhdistetyt asiat 141/81, 142/81 ja 143/81, Holdijk ym., tuomio 1.4.1982 (Kok. 1982, s. 1299, 11 kohta) ja asia 237/82, Kaas ym., tuomio 7.2.1984 (Kok. 1984, s. 483, 22—25 kohta).

kansalliset toimet yhdenmukaisia perustamissopimuksen 34 artiklan kanssa, edellyttää kuitenkin välttämättä, että kyseisillä toimilla voidaan katsoa olevan havaittavia vaikutuksia vientiin. [46]

54. CPC:n 633 §:n viimeisen momentin riidanalaisella säännöksellä mahdollisesti olevia havaittavia vaikutuksia vientiin on mielestäni vaikea tunnistaa, koska tässä yhteydessä ei ole viitattu vapaata vientiä koskevan oikeussuojan takaamiseen tai kyseisen oikeussuojan yhteydessä harjoitettuun prosessioikeudelliseen syrjintään.

55. Riidanalaisessa prosessioikeudellisessa säännöksessä ei säännellä jäsenvaltioiden välistä kauppaa, eikä viennin erityinen rajoittaminen ole sen tavoitteena tai välittömänä vaikutuksena. Kuten Ranskan hallitus toteaa, että kun kyseisessä säännöksessä kielletään maksamismääräyksen antaminen, italialaiset viejät asetetaan epäedulliseen asemaan vain siinä tapauksessa, että heidän velallisensa laiminlyövät sopimukseen perustuvia velvoitteitaan. Samalla on aina olemassa mahdollisuus käyttää tavallista menettelyä, johon siirtyminen on pakollista myös silloin, kun velallinen vastustaa maksamismääräysmenettelyä. Lisäksi on Italian hallituksen mainitsemalla tavalla mahdollista vaatia tavarakauppasopimuksista syntyvien velvoitteiden domisilointia Italiaan, kuten tapana on.

Kuten Ranskan hallitus kuvaavasti korostaa, edellä esitetyn perusteella on vaikea kuvitella, että italialaiset viejät kieltäytyisivät toteuttamasta niille erityisen kannattavia vientikauppoja sen vuoksi, että maksamismääräystä ei voida antaa. Siten riidanalaisen säännöksen mahdolliset tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja etenkin vientiä rajoittavat vaikutukset ovat Ranskan ja Itävallan hallitusten esittämällä tavalla liian teoreettisia ja välillisiä, jotta säännöksen voitaisiin katsoa rajoittavan jäsenvaltioiden välistä kauppaa. [47]

Koska riidanalaisella kansallisella säännöksellä ei siis ole havaittavia vaikutuksia

46 — Ks. edellä alaviitteessä 8 mainitussa asiassa Kranz annettu julkisasiamies Darmonin ratkaisuehdotus, 7—11 kohta.

47 — Ks. yhteisöjen tuomioistuimen vastaava näkökanta, jonka se omaksui edellä alaviitteessä 8 mainitussa asiassa Kranz, tuomion 11 kohta (asiassa oli kysymys perustamissopimuksen 30 artiklan tulkinnasta suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön, jonka mukaan välillisten verojen kantaja saattoi varastoja lukuun ottamatta ulosmitata veronmaksajan hallussa olevaa irtaimistoa, vaikka se kuului toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle tavarantoimittajalle, jolta se oli peräisin) ja asiassa C-93/92, CMC Motorradcenter, tuomio 13.10.1993, Kok. 1993, s. I-5009, 11 ja 12 kohta (asiassa oli kysymys perustamissopimuksen 30 artiklan tulkinnasta suhteessa kansalliseen oikeussääntöön, joka velvoitti tietyn merkkisen tuotteen rinnakkaistuontia harjoittavan toimijan ilmoittamaan ostajille eräiden toimiluvan haltijoiden toiminnasta vakuuksien kattamien suoritusten osalta).

vientiin, on johdonmukaisesti katsoen tarpeetonta tutkia, suositaanko säännöksellä Italian sisäistä kauppaa ja voidaanko kyseistä säännöstä perustella jollain perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista poikkeuksista.[48]

56. Edellä esitetystä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan riidanalaisen säännöksen kaltainen kansallinen säännös on vastoin perustamissopimuksen 34 artiklaa vain siinä tapauksessa, että sillä rajoitetaan vientiä koskevan vapauden käyttöön liittyvää oikeussuojaa ja se johtaa kyseistä oikeussuojaa hakevien oikeussubjektien prosessioikeudelliseen syrjintään. Kuten edellä olevasta tarkastelusta kuitenkin aivan selvästi ilmenee, tällä hetkellä voimassa olevassa yhteisön oikeudessa sekä yleisen oikeussuojaperiaatteen että perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan, jossa taataan prosessioikeudellisen syrjinnän poistaminen, soveltamisala on riittävän laaja, jotta yhteisön perusvapauksien käyttöön välillisesti liittyvien prosessioikeudellisten rajoitusten olemassaolo voidaan tutkia. Edellä mainittujen yhteisön oikeuden periaatteiden ja määräysten soveltamisalan itsenäisyydestä seuraa mielestäni, että kyseisten rajoitusten osalta on tarpeetonta vedota suoraan niihin perustamissopimuksen määräyksiin, joissa kaikki nämä vapaudet taataan. Toisin sanoen on ilmeistä, että kyseisten yhteisön oikeuden periaatteiden ja määräysten sisällön vahvistaminen rajoittaa tulevaisuudessa tuntuvasti kaupalliset perusvapaudet takaavien perustamissopimuksen määräysten aikaisempaa houkuttelevuutta.[49]

Tältä osin on huomattava, että koska perustamissopimuksen 34 artiklan sijasta vedotaan kyseisiin periaatteisiin ja määräyksiin, tässä yhteydessä ei tarvitse välittää siitä syvällisestä ongelmasta, joka tässä tapauksessa saattaa keskenään ristiriitaisiksi yhtäältä sen seikan, että vapaata vientiä koskevan oikeussuojan ja tätä oikeussuojaa hakevien henkilöiden prosessioikeudellisen syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen rajoittaminen merkitsee itse asiassa kyseisen vapauden rajoittamista, ja toisaalta sen oikeuskäytännön, jossa katsotaan, että perustamissopimuksen 34 artiklassa määrätään ainoastaan toimenpiteistä, joilla rajoitetaan erityisesti vientivirtoja.[50] Oikeussuoja ja prosessioikeudellisen syrjinnän kieltoa koskeva periaate voivat olla viennin turvaamisessa toissijaisia tekijöitä, mutta ne liittyvät siihen kuitenkin erottamattomasti, vaikka

48 — Joka tapauksessa on korostettava, että yhtäältä kysymystä Italian kansallisten markkinoiden saamasta edusta ei esiinny, mikäli vientiä ei rajoiteta tuntuvasti, kuten Italian hallitus katsoo, ja toisaalta riidanalainen kansallinen säännös ei vaikuta kuuluvan perustamissopimuksen 36 artiklan soveltamisalaan, tulkittiinpa sitä sananmukaisesti tai tarkoitusperäisesti.

49 — Tämä houkuttelevuus, joka perustui alun perin siihen, että yhteisö oli suuntautunut pelkästään taloudellisesti, on tällä hetkellä vieläkin voimakkaampaa. Julkisasiamies Darmon painotti edellä alaviitteessä 8 mainitussa asiassa Kranz antamansa ratkaisuehdotuksen 16 kohdassa seuraavaa: "Asiassa Dassonville muotoiltu käsitteen vaikutukseltaan vastaava toimenpide hyvin laaja määritelmä on vuodesta 1974 alkaen toiminut vakiintuneena mallina kyseistä alaa koskevalle yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännölle. Määritelmän laajuus sekä yhteisöjen tuomioistuimen eri tuomioissaan ilmaisema huoli määritelmän rajoittamista vastaan selittävät kattavasti taloudellisten toimijoiden yrityksiä saada yhä erilaisemmat toimet määritellyiksi vaikutuksiltaan vastaaviksi toimenpiteiksi, mikäli vientiin kohdistuvaa, vaikka vain välillistä tai heikkoa vaikutusta ei voida täysin poissulkea."

50 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 52 kohta edellä.

niiden loukkaaminen ei ole erityisesti vientivirtoja koskeva toimenpide.

G *Perustamissopimuksen 73 b artikla*

57. Komission tavoin voitaisiin väittää, että maksamismääräysmenettelyn kieltäminen estää jäsenvaltioiden välisessä kaupassa saamisoikeuteen vetoamiseksi välttämättömän täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan laatimisen, mitä ei voida perustella objektiivisesti suhteellisuusperiaatteella eikä perustamissopimuksen 73 d artiklassa oikeutetuilla toimenpiteillä. Lisäksi voitaisiin väittää, että riidanalaisella toimenpiteellä mahdollisesti olevat pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta rajoittavat vaikutukset eivät ole niin teoreettisia ja välillisiä kuin sillä olevat tavaroiden vapaata liikkuvuutta rajoittavat vaikutukset. Kuten komission huomautuksista ilmenee, kaikki nämä mahdolliset rajoittavat vaikutukset jäävät kuitenkin esillä olevassa asiassa sekä yleisen oikeussuojaperiaatteen että perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa taatun prosessioikeudellisen yhdenvertaisuuden soveltamisalan ulkopuolelle.

58. Perustamissopimuksen 73 b artiklan tulkinnan osalta voin näin ollen soveltuvin osin viitata edellä esitettyyn perustamissopimuksen 34 artiklan tulkintaan. Sikäli kuin en 73 b artiklan soveltamisalan osalta viittaa vapaata vientiä koskevan oikeussuojan takaamiseen enkä tähän oikeussuojaan liittyvään prosessioikeudelliseen syrjintään, mielestäni on vaikea tunnistaa, että CPC:n 633 §:n viimeisen momentin riidanalaisella säännöksellä olisi havaittavia vaikutuksia pääomien ja maksujen vapaaseen liikkuvuuteen.[51] Edellä esitetyn perusteella ja perustamissopimuksen 34 artiklan tulkinta huomioon ottaen riidanalaisen säännöksen mahdolliset rajoittavat vaikutukset ovat liian teoreettisia ja välillisiä, jotta voitaisiin katsoa, että ne saattavat huomattavasti estää tai haitata pääomien ja maksujen liikkuvuutta yhteisössä.

59. Kuten olen jo perustamissopimuksen 34 artiklan tulkinnan osalta todennut, vetoaminen suoraan perustamissopimuksen 73 b artiklaan on tarpeetonta, sillä oikeussuojan saantia koskevan oikeuden ja perustamissopimuksen 6 artiklan tulkitseminen riittää sen arvioimiseksi, onko pääasiassa kyseessä olevan riidanalaisen säännöksen kaltainen kansallinen säännös yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa.

51 — Kuten olen perustamissopimuksen 34 artiklan tulkinnan osalta huomauttanut, sen toteaminen, että riidanalaisella säännöksellä on havaittavia vaikutuksia pääomien ja maksujen liikkuvuuteen, on johdonmukaisena edellytyksenä sen kysymyksen tutkimiselle, onko riidanalainen säännös yhdenmukainen perustamissopimuksen 73 b artiklan kanssa perustamissopimuksen 73 d artiklassa määrätyt poikkeukset huomioon ottaen. Joka tapauksessa on huomattava, että kuten komissio on todennut, riidanalainen säännös saattaa kuulua perustamissopimuksen 73 d artiklan soveltamisalaan riippumatta siitä, tulkitaanko tässä artiklassa tarkoitettuja tapauksia sananmukaisesti vai tarkoitusperäisesti.

VI Ratkaisuehdotus

60. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Pretura circondariale di Bolognan esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

1) Yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on taattava yhteisön kansalaisilla EY:n perustamissopimuksen perusteella olevien oikeuksien tarpeellinen oikeussuoja, on tulkittava siten, että sillä estetään jäsenvaltion prosessioikeudellinen säännös, jossa yleisesti kielletään Italian siviilioikeudenkäyntilain 633 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tarkoitetun maksamismääräysmenettelyn kaltaisen saatavien yksinkertaistetun perintämenettelyn käyttäminen, jos tässä menettelyssä tehtävä päätös olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella.

2) EY:n perustamissopimuksen 6 artiklaa on tulkittava siten, että siinä estetään Italian siviilioikeudenkäyntilain 633 §:n toisen alakohdan kaltainen jäsenvaltion prosessioikeudellinen säännös, jossa yleisesti kielletään maksamismääräyksen antaminen, jos se olisi annettava velalliselle tiedoksi kyseisen jäsenvaltion tai sen määräysvaltaan kuuluvien alueiden ulkopuolella, mikäli maksamismääräys liittyy yhteisön oikeudessa taattujen perusvapauksien käyttöön.